

P.Z. br. 650

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/19-01/89

URBROJ: 65-19-02

Zagreb, 30. svibnja 2019.

Hs**NP*022-03/19-01/89*65-19-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. a u svezi članka 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol)*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 30. svibnja 2019. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Tomislava Čorića, ministra zaštite okoliša i energetike, dr. sc. Marija Šiljega, Milu Horvata i Ivu Milatića, državne tajnike u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, te Igora Kreitmeyera, pomoćnika ministra zaštite okoliša i energetike.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

P.Z. br. 650

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/19-11/30
Urbroj: 50301-25/05-19-3

Zagreb, 30. svibnja 2019.

REPUBLIKA HRVATSKA
85 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primijeno: 30-05-2019		
Klasifikacijski oznaka	Org. jed.	
022-03/19-01/89	65	
Brojčani broj	Pril.	Vrij.
50-19-01	1	(1)

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol)

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol).

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Tomislava Ćorića, ministra zaštite okoliša i energetike, dr. sc. Marija Šiljega, Milu Horvata i Ivu Milatića, državne tajnike u Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, te Igora Kreitmeyera, pomoćnika ministra zaštite okoliša i energetike.

REPUBLICA HRVATSKA
2
PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O POTVRĐIVANJU DOPUNSKOG PROTOKOLA IZ NAGOYE I KUALA LUMPURA
O ODGOVORNOSTI I NAKNADI ŠTETE UZ PROTOKOL O BIOLOŠKOJ
SIGURNOSTI (KARTAGENSKI PROTOKOL)**

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DOPUNSKOG PROTOKOLA IZ NAGOYE I KUALA LUMPURA O ODGOVORNOSTI I NAKNADI ŠTETE UZ PROTOKOL O BIOLOŠKOJ SIGURNOSTI (KARTAGENSKI PROTOKOL)

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpur o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) sadržana je u članku 140. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Republika Hrvatska postala je strankom Protokola o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) uz Konvenciju o biološkoj raznolikosti (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 7/02, u daljnjem tekstu: Protokol o biološkoj sigurnosti) danom stupanja na snagu Protokola 11. rujna 2003. godine. Dopunski protokol iz Nagoye i Kuala Lumpur o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol, u daljnjem tekstu: Dopunski protokol) predstavlja dopunu članka 27. Protokola o biološkoj sigurnosti. Dopunski protokol usvojen je 15. listopada 2010. godine na 5. konferenciji stranaka Protokola o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) i 10. konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti u Nagoyi, Japan, a stupio je na snagu 5. ožujka 2018. godine.

Dopunski protokol, kao i Protokol o biološkoj sigurnosti, koristi termin „živi modificirani organizam“ koji se može smatrati identičan terminu „genetski modificirani organizam“ prema tumačenju Tajništva Konvencije o biološkoj raznolikosti dostupnom na internetskoj stranici Protokola o biološkoj sigurnosti: http://bch.cbd.int/protocol/cpb_faq.shtml#faq3. Navedeno je potrebno imati na umu zbog činjenice da EU zakonodavstvo pa tako i hrvatsko zakonodavstvo koristi termin „genetski modificirani organizam“.

Dopunski protokol primjenjuje se na štetu koju uzrokuju živi modificirani organizmi čije je porijeklo u prekograničnom prijenosu (namjernom, nenamjernom i ilegalnom). Navedeni živi modificirani organizmi mogu biti namijenjeni za neposrednu upotrebu kao hrana ili hrana za životinje, odnosno za preradu, namijenjeni za ograničenu upotrebu ili namijenjeni za namjerno unošenje u okoliš. Dopunski protokol primjenjuje se u području pod nacionalnom jurisdikcijom.

Obzirom da šteta nastala utjecajem živih modificiranih organizama, može nastati njihovim prekograničnim prijenosom, provozom, uporabom, uvođenjem u okoliš i stavljanjem na tržište, uključujući i proizvode koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od živih modificiranih organizama, problematika odgovornosti i naknade šteta nastalih pod utjecajem živih modificiranih organizama odnosi se na određeni krug gospodarskih subjekata, potencijalnih uvoznika takvih organizama, operatora i korisnika koji stavljaju takve organizme na tržište, koriste ili proizvode žive modificirane organizme ili proizvode koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od živih modificiranih organizama.

Problematika odgovornosti i naknade štete na razini Europske unije uređena je Direktivom 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004., str. 56). Direktiva 2004/35/EZ prenesena je u nacionalno zakonodavstvo Uredbom o odgovornosti za štete u okolišu (Narodne novine, broj 31/17).

Uredba o odgovornosti za štete u okolišu uređuje djelatnosti koje se smatraju opasnim za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, kriterije prema kojima se procjenjuje prijetuća opasnost i utvrđuje šteta u okolišu, najprikladnije mjere za otklanjanje štete u okolišu, njihova svrha i način odabira, način otklanjanja štete u okolišu (uključujući posebne uvjete glede pojedinih sastavnica okoliša, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa), te način specificiranja troškova vezano za utvrđivanje i otklanjanje prijetuće opasnosti i štete u okolišu, postupak utvrđivanja mjera za otklanjanje štete u okolišu te druga pitanja s tim u vezi. Tako se odredbe Uredbe primjenjuju i na prijetuću opasnost od štete i štetu u okolišu koje mogu nastati uslijed obavljanja djelatnosti/aktivnosti koje predstavljaju rizik za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, a u smislu Uredbe, između ostalog odnose se na prijevoz i uporabu genetski modificiranih mikroorganizama u zatvorenim sustavima, namjerno uvođenje u okoliš, prijevoz i stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama te prekogranični promet otpadom genetski modificiranih organizama.

Problematika odgovornosti i naknade štete nastalih pod utjecajem genetski modificiranih organizama navedena je i u članku 55. Zakona o genetski modificiranim organizmima (Narodne novine, br. 70/05, 137/09, 28/13 i 15/18) koji upućuje na posebne propise.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Ovim Zakonom potvrđuje se Dopunski protokol kako bi njegove odredbe u skladu s člankom 141. Ustava Republike Hrvatske postale dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Također, ovim Zakonom utvrđuju se nadležna tijela za njegovu provedbu.

Donošenjem ovoga Zakona Republika Hrvatska će prihvatiti međunarodni pravni okvir koji postavlja odgovarajuća pravila i postupke u području odgovornosti i naknade štete koji se odnosi na žive modificirane organizme čije je porijeklo u prekograničnom prijenosu s ciljem očuvanja i održive upotrebe bioraznolikosti, također uzimajući u obzir rizike za zdravlje ljudi. U tom smislu, Dopunski protokol utvrđuje osnovna pitanja kao što su: definiranje šteta po bioraznolikost (članak 2.), potreba poduzimanja preventivnih mjera u slučaju kada postoji vjerojatnost nastanka štete (stavak 4. preambule, članak 2., članak 5. stavak 3.), utvrđivanje mjera odgovora nadležnih tijela i subjekata koji su počinili štetu (članak 5.), ukazuje da stranke zadržavaju pravo da u svojem nacionalnom zakonodavstvu predvide financijsku sigurnost (članak 10.) i utvrđuje povezanost sa građanskopravnom odgovornošću sukladno nacionalnom zakonodavstvu (članak 12.).

Donošenje Zakona i njegovo stupanje na snagu pretpostavka je kako bi Republika Hrvatska, polaganjem svoje isprave o pristupu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, kao depozitara, izrazila svoj pristanak biti vezana Dopunskim protokolom te kako bi Dopunski protokol za Republiku Hrvatsku stupio na snagu.

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Krajnji cilj koji se želi postići donošenjem ovoga Zakona je doprinijeti očuvanju i održivoj upotrebe bioraznolikosti, uzimajući u obzir i rizike za zdravlje ljudi primjenom međunarodnih pravila i postupaka za utvrđivanje odgovornosti i nadoknade štete nastale uporabom živih modificiranih organizama, odnosno genetski modificiranih organizama.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. ZAKONI KOJIMA SE POTVRĐUJU MEĐUNARODNI UGOVORI

Temelj za donošenje ovoga Zakona nalazi se u članku 207.a Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), prema kojem se zakoni kojima se, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, potvrđuju međunarodni ugovori donose u pravilu u jednom čitanju, a postupak donošenja pokreće se podnošenjem konačnog prijedloga zakona o potvrđivanju međunarodnog ugovora.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se u ovoj fazi postupka u pravilu ne može mijenjati ili dopunjavati tekst međunarodnog ugovora, predlaže se ovaj Konačni prijedlog zakona raspraviti i prihvatiti u jednom čitanju.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DOPUNSKOG PROTOKOLA IZ
NAGOYE I KUALA LUMPURA O ODGOVORNOSTI I NAKNADI ŠTETE UZ
PROTOKOL O BIOLOŠKOJ SIGURNOSTI (KARTAGENSKI PROTOKOL)**

Članak 1.

Potvrđuje se Dopunski protokol iz Nagoye i Kuala Lumpur o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) (u daljnjem tekstu: Dopunski protokol) sastavljen u Nagoyi 15. listopada 2010. godine, u izvorniku na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Dopunskog protokola iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom i u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

**DOPUNSKI PROTOKOL IZ NAGOYE I KUALA LUMPURA
O ODGOVORNOSTI I NAKNADI ŠTETE UZ PROTOKOL
O BIOLOŠKOJ SIGURNOSTI (KARTAGENSKI PROTOKOL)**

Stranke ovog Dopunskog protokola,

kao stranke Protokola o biološkoj sigurnosti (Kartagenskog protokola) uz Konvenciju o biološkoj raznolikosti, dalje u tekstu „Protokol”,

uzimajući u obzir načelo 13. Deklaracije iz Rija o okolišu i razvoju,

ponovno potvrđujući oprezni pristup iz načela 15. Deklaracije iz Rija o okolišu i razvoju,

prepoznajući potrebu da se predvide primjerene mjere odgovora u slučajevima nastanka štete ili kod postojanja dostatne vjerojatnosti nastanka štete, u skladu s Protokolom,

podsjecajući na članak 27. Protokola,

sporazumjele su se:

Članak 1.

CILJ

Cilj ovog Dopunskog protokola je doprinijeti očuvanju i održivoj upotrebi biološke raznolikosti, također uzimajući u obzir rizike za zdravlje ljudi, predviđanjem međunarodnih pravila i postupaka u području odgovornosti i naknade šteta koji se odnose na žive modificirane organizme.

Članak 2.

UPOTREBA POJMOVA

1. Pojmovi koji se koriste u članku 2. Konvencije o biološkoj raznolikosti, dalje u tekstu „Konvencija”, i članku 3. Protokola primjenjuju se u ovom Dopunskom protokolu.

2. Pored toga, za potrebe ovog Dopunskog protokola:

(a) „konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka Protokola” je konferencija stranaka Konvencije koja služi kao sastanak stranaka Protokola;

(b) „šteta” je štetan učinak na očuvanje i održivu upotrebu biološke raznolikosti, uzimajući u obzir i rizike za zdravlje ljudi, koji je:

(i.) mjerljiv ili uočljiv na neki drugi način, uzimajući u obzir kada je to moguće znanstveno utemeljena polazišta koja je odobrilo nadležno tijelo, koje uzima

u obzir bilo koje druge izmjene koje su posljedica ljudskog djelovanja ili prirodnih varijacija; i

(ii.) značajan kako je utvrđeno niže u stavku 3.;

(c) „subjekt” je svaka osoba koja ima neposredan ili posredan nadzor nad živim modificiranim organizmom, a može, prema potrebi i kako je to utvrđeno domaćim pravom, između ostalog obuhvaćati nositelja dozvole, osobu koja je stavila na tržište živi modificirani organizam, izvođača, proizvođača, prijavitelja, izvoznika, uvoznika, prijevoznika ili dobavljača;

(d) „mjere odgovora” su razumne mjere za:

(i.) sprečavanje, umanj enje, ograničen je, ublažavanje ili drukčije izbjegavanje šteta, kad je to primjereno;

(ii.) obnovu biološke raznolikosti pomoću mjera koje se poduzimaju sljedećim redoslijedom:

a. obnova biološke raznolikosti na stanje kakvo je postojalo prije no što se dogodila šteta ili njegov najbliži ekvivalent; u slučajevima kada nadležno tijelo utvrdi da to nije moguće;

b. obnova, između ostalog, nadomještanjem izgubljene biološke raznolikosti drugim elementima biološke raznolikosti za istu ili drugačiju vrstu upotrebe, na istoj ili, kako je potrebno, na drugoj lokaciji.

3. „Značajan” štetni učinak utvrđuje se na temelju čimbenika, kao što su:

(a) dugoročna ili trajna promjena, koja se tumači kao promjena koja se neće otkloniti putem prirodnog oporavka u razumnom vremenskom razdoblju;

(b) opseg kvalitativnih ili kvantitativnih promjena koje štetno utječu na elemente biološke raznolikosti;

(c) smanjenje sposobnosti elemenata biološke raznolikosti da daju robu i pruže usluge;

(d) opseg bilo kakvih štetnih učinaka na zdravlje ljudi u kontekstu Protokola.

Članak 3.

PODRUČJA PRIMJENE

1. Ovaj Dopunski protokol primjenjuje se na štetu koju uzrokuju živi modificirani organizmi čije je porijeklo u prekograničnom prijenosu. Navedeni živi modificirani organizmi su:

(a) namijenjeni za neposrednu upotrebu kao hrana ili hrana za životinje, odnosno za preradu;

- (b) namijenjeni za ograničenu upotrebu;
- (c) namijenjeni za namjerno unošenje u okoliš.

2. U vezi s namjernim prekograničnim prijenosom, ovaj Dopunski protokol primjenjuje se na štetu koju uzrokuje bilo kakva dopuštena upotreba živih modificiranih organizama navedena u stavku 1.

3. Ovaj Dopunski protokol također se primjenjuje na štetu koju uzrokuje nenamjerni prekogranični prijenos kako je navedeno u članku 17. Protokola, kao i štetu koju uzrokuje ilegalni prekogranični prijenos kako je navedeno u članku 25. Protokola.

4. Ovaj Dopunski protokol primjenjuje se na štetu koju uzrokuje prekogranični prijenos živih modificiranih organizama koji je započeo nakon stupanja na snagu ovog Dopunskog protokola za stranku u čijoj je nadležnosti izvršen prekogranični prijenos.

5. Ovaj Dopunski protokol primjenjuje se na štetu koja se dogodila u područjima unutar granica nacionalne nadležnosti stranaka.

6. Stranke mogu koristiti kriterije predviđene u njihovom domaćem pravu kako bi obradile štetu koja se dogodila unutar granica njihove nacionalne nadležnosti.

7. Domaće pravo kojim se provodi ovaj Dopunski protokol također se treba primjenjivati na štetu koju uzrokuje prekogranični prijenos živih modificiranih organizama iz država koje nisu stranke.

Članak 4.

UZROČNOST

Između štete i predmetnog živog modificiranog organizma uspostavlja se uzročna veza u skladu s domaćim pravom.

Članak 5.

MJERE ODGOVORA

1. U slučaju štete, podložno bilo kakvim zahtjevima nadležnog tijela, stranke od jednog ili više odgovarajućih subjekata zahtijevaju da:

- (a) bez odgode obavijesti nadležno tijelo;
- (b) procijeni štetu; i
- (c) poduzme odgovarajuće mjere odgovora.

2. Nadležno tijelo:

- (a) identificira subjekt koji je uzrokovao štetu;

- (b) procjenjuje štetu; i
 - (c) utvrđuje mjere odgovora koje bi subjekt trebao poduzeti.
3. Kada relevantne informacije, uključujući raspoložive znanstvene informacije ili informacije dostupne na Mehanizmu za razmjenu informacija o biološkoj sigurnosti, ukazuju da postoji dostatna vjerojatnost da će nastati šteta ako pravovremeno ne budu poduzete mjere odgovora, od subjekta se zahtijeva da poduzme odgovarajuće mjere odgovora kako bi se izbjegla takva šteta.
4. Nadležno tijelo može provesti odgovarajuće mjere odgovora, posebno uključujući slučajeve kada je subjekt propustio to učiniti.
5. Nadležno tijelo ima pravo od subjekta nadoknaditi troškove i izdatke povezane s procjenom štete i provedbom bilo kojih odgovarajućih mjera odgovora. Stranke mogu u svom nacionalnom zakonodavstvu predvidjeti druge situacije u kojima subjekt ne mora biti obvezan snositi troškove i izdatke.
6. Odluke nadležnog tijela kojima se od subjekta zahtijeva poduzimanje mjera odgovora trebaju biti utemeljene. O takvim odlukama potrebno je obavijestiti subjekt. Domaće pravo predviđa pravni lijek, uključujući mogućnost upravnog ili sudskog preispitivanja takvih odluka. Nadležno tijelo, sukladno nacionalnom zakonodavstvu, također obavješćuje subjekt o raspoloživim pravnim lijekovima. Pozivanje na takve lijekove ne sprečava nadležno tijelo da poduzme mjere odgovora u odgovarajućim okolnostima, osim kada je u nacionalnom zakonodavstvu drukčije predviđeno.
7. Prilikom primjene ovog članka i s ciljem utvrđivanja određenih mjera odgovora koje zahtijeva ili provodi nadležno tijelo, stranke mogu, prema potrebi, procijeniti jesu li mjere odgovora već obuhvaćene u njihovom nacionalnom zakonodavstvu o građanskoj odgovornosti.
8. Mjere odgovora primjenjuju se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Članak 6.

IZNIMKE

1. Stranke u svom nacionalnom zakonodavstvu mogu predvidjeti sljedeće izuzetke:
- (a) prirodne katastrofe ili višu silu; i
 - (b) rat ili civilne nemire.
2. Stranke u svom nacionalnom zakonodavstvu mogu predvidjeti bilo koje druge izuzetke ili olakotne okolnosti, koje smatraju primjerenima.

Članak 7.

ROKOVI

Stranke u svom nacionalnom zakonodavstvu mogu predvidjeti:

- (a) relativne i/ili apsolutne rokove, uključujući i rokove za mjere povezane s mjerama odgovora; i
- (b) početak razdoblja na koje se pojedini rok odnosi.

Članak 8.

FINANCIJSKA OGRANIČENJA

Stranke u svom domaćem pravu mogu predvidjeti financijska ograničenja za nadoknadu troškova i izdataka vezanih uz mjere odgovora.

Članak 9.

PRAVO REGRESA

Ovaj Dopunski protokol ne ograničava pravo na regres ili odštetu koju subjekt može zatražiti od bilo koje druge osobe.

Članak 10.

FINANCIJSKA SIGURNOST

1. Stranke zadržavaju pravo da u svojem nacionalnom zakonodavstvu predvide financijsku sigurnost.
2. Stranke ostvaruju pravo iz stavka 1. na način usklađen s njihovim pravima i obvezama u okviru međunarodnog prava, uzimajući u obzir posljednja tri stavka uvodnih izjava Protokola.
3. Prvo zasjedanje Konferencije stranaka kao zasjedanje stranaka Protokola nakon stupanja na snagu Dopunskog protokola će od Tajništva zatražiti da provede sveobuhvatno istraživanje, koje će između ostalog obuhvatiti:
 - (a) načine funkcioniranja mehanizama financijske sigurnosti;
 - (b) procjenu okolišnih, gospodarskih i društvenih utjecaja takvih mehanizama, posebno u zemljama u razvoju; i
 - (c) identifikaciju odgovarajućih subjekata koji će pružati financijsku sigurnost.

Članak 11.

ODGOVORNOST DRŽAVA ZA KRŠENJE MEĐUNARODNOG PRAVA

Ovaj Dopunski protokol ne utječe na prava i obveze država u okviru pravila općeg međunarodnog prava u pogledu odgovornosti država za kršenja međunarodnog prava.

Članak 12.

PROVEDBA I POVEZANOST S GRAĐANSKOPRAVNOM ODGOVORNOŠĆU

1. Stranke u svom domaćem pravu predviđaju pravila i postupke koji se odnose na štete. Kako bi provele tu obvezu, stranke određuju mjere odgovora sukladne ovom Dopunskom protokolu i mogu, kada je to primjereno:

(a) primijeniti svoje postojeće nacionalno zakonodavstvo, uključujući, gdje je primjenjivo, opća pravila i postupke vezane uz građansku odgovornost;

(b) primijeniti ili razviti pravila i postupke vezane uz građansku odgovornost posebno u ovu svrhu; ili

(c) primijeniti ili razviti kombinaciju obje mogućnosti.

2. S ciljem predviđanja odgovarajućih pravila i postupaka u svom nacionalnom zakonodavstvu vezanih uz građansku odgovornost za materijalnu štetu ili osobnu odštetu vezanu sa štetom kako je definirana u članku 2. stavku 2. podstavku (b), stranke:

(a) nastavljaju primjenjivati svoj postojeći opći zakon o građanskoj odgovornosti;

(b) razvijaju i primjenjuju ili nastavljaju primjenjivati zakon o građanskoj odgovornosti posebno u tu svrhu; ili

(c) razvijaju i primjenjuju ili nastavljaju primjenjivati kombinaciju oba.

3. Pri razvoju zakonodavstva o građanskoj odgovornosti iz gornjeg stavka 1. ili 2. podstavka (b) ili (c), stranke između ostalog, prema potrebi, obuhvaćaju sljedeće elemente:

(a) štetu;

(b) standarde odgovornosti, uključujući objektivnu odgovornost ili odgovornost zasnovanu na krivnji;

(c) usmjeravanje odgovornosti, kada je to primjereno;

(d) pravo na podnošenje odštetnog zahtjeva.

Članak 13.

PROCJENA I PREISPITIVANJE

Konferencija stranaka koja služi kao sastanak stranaka Protokola provodi preispitivanje učinkovitosti ovog Dopunskog protokola pet godina nakon njegova stupanja na snagu i svakih pet godina nakon toga, uz uvjet da su stranke učinile dostupnima informacije koje su predmet takvog preispitivanja. Preispitivanje se provodi u kontekstu procjene i preispitivanja Protokola kao što je utvrđeno u članku 35. Protokola, osim ako stranke ovog Dopunskog protokola ne odluče drukčije. Prvo preispitivanje uključuje preispitivanje učinkovitosti članka 10. i 12.

Članak 14.

**KONFERENCIJA STRANAKA KOJA SLUŽI KAO SASTANAK
STRANAKA PROTOKOLA**

1. U skladu s člankom 32. stavkom 2. Konvencije, konferencija stranaka koja služi kao zasjedanje stranaka Protokola služi kao zasjedanje stranaka ovog Dopunskog protokola.
2. Konferencija stranaka kao zasjedanje stranaka Protokola redovito kontrolira provedbu ovog Dopunskog protokola i, unutar svog mandata, donosi odluke potrebne za promicanje njegove učinkovite provedbe. Obnaša funkcije koje su joj dodijeljene ovim Dopunskim protokolom i, s nužnim izmjenama, funkcije koje su joj dodijeljene člankom 29., stavkom 4., točkama (a) i (f) Protokola.

Članak 15.

TAJNIŠTVO

Tajništvo uspostavljeno člankom 24. Konvencije služi kao tajništvo ovog Dopunskog protokola.

Članak 16.

ODNOS PREMA KONVENCIJI I PROTOKOLU

1. Ovaj Dopunski protokol dopunjava Protokol, ali ga ne mijenja.
2. Ovaj Dopunski protokol ne utječe na prava i obveze stranaka ovog Dopunskog protokola koje proističu iz Konvencije i Protokola.
3. Osim ako ovim Dopunskim protokolom nije drukčije predviđeno, odredbe Konvencije i Protokola primjenjuju se, s nužnim izmjenama, na ovaj Dopunski protokol.
4. Ne dovodeći u pitanje stavak 3., ovaj Dopunski protokol ne utječe na prava i obveze koje stranka ima sukladno međunarodnom pravu.

Članak 17.

POTPISIVANJE

Ovaj je Dopunski protokol otvoren za potpisivanje državama strankama Protokola u sjedištu Ujedinjenih naroda u New Yorku od 7. ožujka 2011. do 6. ožujka 2012.

Članak 18.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ovaj Dopunski protokol stupa na snagu devedesetog dana od dana polaganja četrdesetog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja države ili organizacije regionalne ekonomske integracije koja je stranka Protokola.
2. Ovaj Dopunski protokol stupa na snagu za državu ili organizaciju regionalne ekonomske integracije koja ga ratificira, prihvati ili odobri ili mu pristupi nakon polaganja četrdesetog instrumenta kako je navedeno u stavku 1., devedesetog dana nakon datuma na koji je ta država ili organizacija regionalne ekonomske integracije položila svoj instrument ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, ili na datum kada Protokol stupa na snagu za tu državu ili organizaciju regionalne ekonomske integracije, ovisno o tome koji od tih datuma nastupa kasnije.
3. Za potrebe stavaka 1. i 2., bilo koji instrument koji položi organizacija regionalne ekonomske integracije ne broji se kao dodatan u odnosu na one koje su položile države članice takve organizacije.

Članak 19.

REZERVE

Na ovaj Dopunski protokol ne mogu se staviti rezerve.

Članak 20.

POVLAČENJE

1. U bilo kojem trenutku nakon isteka dvije godine od datuma kada je ovaj Dopunski protokol stupio na snagu za stranku, ta se stranka može povući iz ovog Dopunskog protokola upućivanjem pisane obavijesti depozitaru.
2. Svako takvo povlačenje počinje proizvoditi učinke istekom jedne godine nakon datuma kada je depozitar primio obavijest, ili na kasniji datum ako je točno naveden u obavijesti o povlačenju.
3. Za svaku stranku koja se povuče iz Protokola sukladno članku 39. Protokola smatra se da se također povukla iz ovog Dopunskog protokola.

Članak 21.

VJERODOSTOJNI TEKSTOVI

Izvornik ovog Dopunskog protokola, čije su verzije na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku jednako vjerodostojne, pohranjen je pri glavnom tajniku Ujedinjenih naroda.

U POTVRDU TOGA, dolje potpisani, koji su za to valjano ovlašteni, potpisali su ovaj Dopunski protokol.

SASTAVLJENO u Nagoyi petnaestog listopada dvije tisuće desete.

**NAGOYA-KUALA LUMPUR SUPPLEMENTARY PROTOCOL ON LIABILITY
AND REDRESS TO THE CARTAGENA PROTOCOL ON BIOSAFETY**

The Parties to this Supplementary Protocol,

Being Parties to the Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Protocol”,

Taking into account Principle 13 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Reaffirming the precautionary approach contained in Principle 15 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Recognizing the need to provide for appropriate response measures where there is damage or sufficient likelihood of damage, consistent with the Protocol,

Recalling Article 27 of the Protocol,

Have agreed as follows:

Article
1
OBJECTIVE

The objective of this Supplementary Protocol is to contribute to the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, by providing international rules and procedures in the field of liability and redress relating to living modified organisms.

Article
2
USE OF TERMS

1. The terms used in Article 2 of the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Convention”, and Article 3 of the Protocol shall apply to this Supplementary Protocol.

2. In addition, for the purposes of this Supplementary Protocol:

(a) “Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol” means the Conference of the Parties to the Convention serving as the meeting of the Parties to the Protocol;

(b) “Damage” means an adverse effect on the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, that:

(i) Is measurable or otherwise observable taking into account, wherever available, scientifically-established baselines recognized by a competent authority that takes into account any other human induced variation and natural variation; and

(ii) Is significant as set out in paragraph 3 below;

(c) “Operator” means any person in direct or indirect control of the living modified organism which could, as appropriate and as determined by domestic law, include, *inter alia*, the permit holder, person who placed the living modified organism on the market, developer, producer, notifier, exporter, importer, carrier or supplier;

(d) “Response measures” means reasonable actions to:

(i) Prevent, minimize, contain, mitigate, or otherwise avoid damage, as appropriate;

(ii) Restore biological diversity through actions to be undertaken in the following order of preference:

a. Restoration of biological diversity to the condition that existed before the damage occurred, or its nearest equivalent; and where the competent authority determines this is not possible;

b. Restoration by, *inter alia*, replacing the loss of biological diversity with other components of biological diversity for the same, or for another type of use either at the same or, as appropriate, at an alternative location.

3. A “significant” adverse effect is to be determined on the basis of factors, such as:

(a) The long-term or permanent change, to be understood as change that will not be redressed through natural recovery within a reasonable period of time;

(b) The extent of the qualitative or quantitative changes that adversely affect the components of biological diversity;

(c) The reduction of the ability of components of biological diversity to provide goods and services;

(d) The extent of any adverse effects on human health in the context of the Protocol.

Article

3

SCOPE

1. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from living modified organisms which find their origin in a transboundary movement. The living modified organisms referred to are those:

(a) Intended for direct use as food or feed, or for processing;

(b) Destined for contained use;

(c) Intended for intentional introduction into the environment.

2. With respect to intentional transboundary movements, this Supplementary Protocol applies to damage resulting from any authorized use of the living modified organisms referred to in paragraph 1 above.
3. This Supplementary Protocol also applies to damage resulting from unintentional transboundary movements as referred to in Article 17 of the Protocol as well as damage resulting from illegal transboundary movements as referred to in Article 25 of the Protocol.
4. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from a transboundary movement of living modified organisms that started after the entry into force of this Supplementary Protocol for the Party into whose jurisdiction the transboundary movement was made.
5. This Supplementary Protocol applies to damage that occurred in areas within the limits of the national jurisdiction of Parties.
6. Parties may use criteria set out in their domestic law to address damage that occurs within the limits of their national jurisdiction.
7. Domestic law implementing this Supplementary Protocol shall also apply to damage resulting from transboundary movements of living modified organisms from non-Parties.

Article

4

CAUSATION

A causal link shall be established between the damage and the living modified organism in question in accordance with domestic law.

Article

5

RESPONSE MEASURES

1. Parties shall require the appropriate operator or operators, in the event of damage, subject to any requirements of the competent authority, to:
 - (a) Immediately inform the competent authority;
 - (b) Evaluate the damage; and
 - (c) Take appropriate response measures.
2. The competent authority shall:
 - (a) Identify the operator which has caused the damage;
 - (b) Evaluate the damage; and
 - (c) Determine which response measures should be taken by the operator.

3. Where relevant information, including available scientific information or information available in the Biosafety Clearing-House, indicates that there is a sufficient likelihood that damage will result if timely response measures are not taken, the operator shall be required to take appropriate response measures so as to avoid such damage.
4. The competent authority may implement appropriate response measures, including, in particular, when the operator has failed to do so.
5. The competent authority has the right to recover from the operator the costs and expenses of, and incidental to, the evaluation of the damage and the implementation of any such appropriate response measures. Parties may provide, in their domestic law, for other situations in which the operator may not be required to bear the costs and expenses.
6. Decisions of the competent authority requiring the operator to take response measures should be reasoned. Such decisions should be notified to the operator. Domestic law shall provide for remedies, including the opportunity for administrative or judicial review of such decisions. The competent authority shall, in accordance with domestic law, also inform the operator of the available remedies. Recourse to such remedies shall not impede the competent authority from taking response measures in appropriate circumstances, unless otherwise provided by domestic law.
7. In implementing this Article and with a view to defining the specific response measures to be required or taken by the competent authority, Parties may, as appropriate, assess whether response measures are already addressed by their domestic law on civil liability.
8. Response measures shall be implemented in accordance with domestic law.

Article

6

EXEMPTIONS

1. Parties may provide, in their domestic law, for the following exemptions:
 - (a) Act of God or *force majeure*; and
 - (b) Act of war or civil unrest.
2. Parties may provide, in their domestic law, for any other exemptions or mitigations as they may deem fit.

Article

7

TIME LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for:

- (a) Relative and/or absolute time limits including for actions related to response measures; and
- (b) The commencement of the period to which a time limit applies.

Article
8
FINANCIAL LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for financial limits for the recovery of costs and expenses related to response measures.

Article
9
RIGHT OF RECOURSE

This Supplementary Protocol shall not limit or restrict any right of recourse or indemnity that an operator may have against any other person.

Article
10
FINANCIAL SECURITY

1. Parties retain the right to provide, in their domestic law, for financial security.
2. Parties shall exercise the right referred to in paragraph 1 above in a manner consistent with their rights and obligations under international law, taking into account the final three preambular paragraphs of the Protocol.
3. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol after the entry into force of the Supplementary Protocol shall request the Secretariat to undertake a comprehensive study which shall address, *inter alia*:
 - (a) The modalities of financial security mechanisms;
 - (b) An assessment of the environmental, economic and social impacts of such mechanisms, in particular on developing countries; and
 - (c) An identification of the appropriate entities to provide financial security.

Article
11
RESPONSIBILITY OF STATES FOR INTERNATIONALLY WRONGFUL ACTS

This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of States under the rules of general international law with respect to the responsibility of States for internationally wrongful acts.

Article
12
IMPLEMENTATION AND RELATION TO CIVIL LIABILITY

1. Parties shall provide, in their domestic law, for rules and procedures that address damage. To implement this obligation, Parties shall provide for response measures in accordance with this Supplementary Protocol and may, as appropriate:

(a) Apply their existing domestic law, including, where applicable, general rules and procedures on civil liability;

(b) Apply or develop civil liability rules and procedures specifically for this purpose;
or

(c) Apply or develop a combination of both.

2. Parties shall, with the aim of providing adequate rules and procedures in their domestic law on civil liability for material or personal damage associated with the damage as defined in Article 2, paragraph 2 (b):

(a) Continue to apply their existing general law on civil liability;

(b) Develop and apply or continue to apply civil liability law specifically for that purpose; or

(c) Develop and apply or continue to apply a combination of both.

3. When developing civil liability law as referred to in subparagraphs (b) or (c) of paragraphs 1 or 2 above, Parties shall, as appropriate, address, *inter alia*, the following elements:

(a) Damage;

(b) Standard of liability, including strict or fault-based liability;

(c) Channelling of liability, where appropriate;

(d) Right to bring claims.

Article

13

ASSESSMENT AND REVIEW

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall undertake a review of the effectiveness of this Supplementary Protocol five years after its entry into force and every five years thereafter, provided information requiring such a review has been made available by Parties. The review shall be undertaken in the context of the assessment and review of the Protocol as specified in Article 35 of the Protocol, unless otherwise decided by the Parties to this Supplementary Protocol. The first review shall include a review of the effectiveness of Articles 10 and 12.

Article

14

CONFERENCE OF THE PARTIES SERVING AS THE MEETING OF THE PARTIES TO THE PROTOCOL

1. Subject to paragraph 2 of Article 32 of the Convention, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall serve as the meeting of the Parties to this Supplementary Protocol.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall keep under regular review the implementation of this Supplementary Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Supplementary Protocol and, *mutatis mutandis*, the functions assigned to it by paragraphs 4 (a) and (f) of Article 29 of the Protocol.

Article

15

SECRETARIAT

The Secretariat established by Article 24 of the Convention shall serve as the secretariat to this Supplementary Protocol.

Article

16

RELATIONSHIP WITH THE CONVENTION AND THE PROTOCOL

1. This Supplementary Protocol shall supplement the Protocol and shall neither modify nor amend the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of the Parties to this Supplementary Protocol under the Convention and the Protocol.
3. Except as otherwise provided in this Supplementary Protocol, the provisions of the Convention and the Protocol shall apply, *mutatis mutandis*, to this Supplementary Protocol.
4. Without prejudice to paragraph 3 above, this Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of a Party under international law.

Article

17

SIGNATURE

This Supplementary Protocol shall be open for signature by Parties to the Protocol at the United Nations Headquarters in New York from 7 March 2011 to 6 March 2012.

Article

18

ENTRY INTO FORCE

1. This Supplementary Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall enter into force for a State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves it or accedes thereto after the deposit of the fortieth instrument as referred to in paragraph 1 above, on the ninetieth day after the date on which that State or regional economic integration organization deposits its instrument of ratification, acceptance, approval, or accession, or on the date on which the Protocol enters into force for that State or regional economic integration organization, whichever shall be the later.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

Article
19
RESERVATIONS

No reservations may be made to this Supplementary Protocol.

Article
20
WITHDRAWAL

1. At any time after two years from the date on which this Supplementary Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Supplementary Protocol by giving written notification to the Depositary.
2. Any such withdrawal shall take place upon expiry of one year after the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.
3. Any Party which withdraws from the Protocol in accordance with Article 39 of the Protocol shall be considered as also having withdrawn from this Supplementary Protocol.

Article
21
AUTHENTIC TEXTS

The original of this Supplementary Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Supplementary Protocol.

DONE at Nagoya on this fifteenth day of October two thousand and ten.

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove zaštite okoliša i prirode, poljoprivrede, zdravstva i znanosti.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona Dopunski protokol iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi za Republiku Hrvatsku te će se podaci o njegovu stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96).

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom potvrđuje se Dopunski protokol iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) (u daljnjem tekstu: Dopunski protokol) sukladno članku 140. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96), čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana njegovim odredbama, a na temelju čega će taj pristanak biti izražen i na međunarodnoj razini polaganjem isprave o pristupu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, kao depozitara.

Uz članak 2.

Ovim člankom navodi se tekst Dopunskog protokola u izvorniku na engleski jezik i u prijevodu na hrvatski jezik.

Uz članak 3.

Ovim člankom propisuje se da su za provedbu ovoga Zakona nadležna središnja tijela državne uprave nadležna za zaštitu okoliša, prirodu, poljoprivredu, zdravstvo i znanost u skladu s nadležnostima utvrđenim posebnim pripisom kojim se uređuje postupanje s genetski modificiranim organizmima.

Uz članak 4.

Ovim se člankom utvrđuje da na dan stupanja Zakona na snagu, Dopunski protokol nije na snazi za Republiku Hrvatsku te da će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Uz članak 5.

Ovim člankom utvrđuje se stupanje na snagu Zakona.

- PRILOZI**
- **Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću**
 - **Preslika teksta Dopunskog protokola u izvorniku na engleskom jeziku**

OBRAZAC
IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Naslov dokumenta	Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol), s konačnim prijedlogom Zakona
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo zaštitu okoliša i energetike
Svrha dokumenta	Izvješćivanje o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol), s konačnim prijedlogom Zakona
Datum dokumenta	22. svibnja 2019.
Verzija dokumenta	prva
Vrsta dokumenta	izvješće
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol), s konačnim prijedlogom Zakona
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	/
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo zaštitu okoliša i energetike
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt	
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način?	Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol), s konačnim prijedlogom Zakona bio je dostupan javnosti i zainteresiranoj javnosti u razdoblju 29. travnja do 13. svibnja 2019. godine putem portala e-Savjetovanja.
Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje?	
Ako nije, zašto?	
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Zaprimljena je jedna primjedba fizičke osobe g. Marijana Katlenića

**ANALIZA DOSTAVLJENIH
PRIMJEDBI**

Primjedbe koje su prihvaćene

Primjedbe koje nisu prihvaćene i
obrazloženje razloga za
neprihvatanje

Troškovi provedenog savjetovanja /

Analiza primjedbi nalazi se u obrascu u prilogu

Izvešće o provedenom savjetovanju - Nacrt prijedloga Zakona o potvrđivanju Dopunskog protokola iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Status odgovora	Odgovor
1	Marijan Katalenić	KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DOPUNSKOG PROTOKOLA IZ NAGOYE I KUALA LUMPURA O ODGOVORNOSTI I NAKNADI ŠTETE UZ PROTOKOL O BIOLOŠKOJ SIGURNOSTI (KARTAGENSKI PROTOKOL), Članak 2.	<p>Članak 1 (CILJ) ...predviđanjem međunarodnih pravila...je pomalo Pitijski stav pa predlažem da se riječ predviđanje zamjeni riječju ...PRAĆENJEM...ili POŠTIVANJEM</p> <p>članak 2 točka 2 a ...definjia konvencije stranaka ...nije objašnjena nego je ponavljanje definicije. Ako je to jasno to treba izbrisati jer nema svrhe ili ako je nejasno treba opisnije objasniti. Ovako to izgleda glupo.</p> <p>Uobičajeni termini kada se radi o hrani su: RIZIK je funkcija vjerojatnosti utjecaja štetnih tvari na zdravlje ljudi i jačine tih utjecaja povezanih s opasnostima u hrani . OPASNOST (eng. Hazard): biološki, kemijski i fizički čimbenik ili svojstvo hrane koji može imati nepovoljan učinak na zdravlje Ovdje je šteta svršen pojam kojem predstoji procjena RIZIKA da do štete ne dođe a koji je opće prihvaćen što je i napisano u članki 1 (CILJ). Trebalo bi ga ubaciti u definicije. Članak 3 nigdje se ne navodi jesu li ti živi modificirani organizmi negdje registrirani i odobreni ili ne,</p>		<p>Obrazloženje uz članak 1. Komentar nije prihvaćen jer se ovim člankom potvrđuje Dopunski protokol iz Nagoye i Kuala Lumpura o odgovornosti i naknadi štete uz Protokol o biološkoj sigurnosti (Kartagenski protokol) sukladno članku 140. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članku 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96), čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana njegovim odredbama, a na temelju čega će taj pristanak biti izražen i na međunarodnoj razini polaganjem isprave o pristupu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, kao depozitara.</p> <p>Obrazloženje uz članak 2. Primjedba se prima na znanje, ali obzirom da se radi o</p>

odnosno ilegalni ?
Članak 5 , točka 3 da
se riječi ...dostatna
vjerojatnost ...zamjene
s riječju...RIZIK...što je
terminološki prihvatljivo
za područje...

međunarodnom
sporazumu koji je
stupio na snagu 5.
ožujka 2018.
godine,
Ministarstvo zaštite
okoliša i energetike
nije u mogućnosti
mijenjati niti jedan
detalj sadržaja
Dopunskog
protokola iz Nagoye
i Kuala Lumpura o
odgovornosti i
naknadi štete uz
Protokol o biološkoj
sigurnosti
(Kartagenski
protokol).

Obrazloženje uz
članak 3. Primjedba
se prima na znanje,
ali Ministarstvo
zaštite okoliša i
energetike nije u
mogućnosti
mijenjati sadržaj
Dopunskog
protokola iz Nagoye
i Kuala Lumpura o
odgovornosti i
naknadi štete uz
Protokol o biološkoj
sigurnosti
(Kartagenski
protokol).

Obrazloženje uz
članka 5. Primjedba
se prima na znanje,
ali Ministarstvo
zaštite okoliša i
energetike nije u
mogućnosti
mijenjati sadržaj
Dopunskog
protokola iz Nagoye
i Kuala Lumpura o
odgovornosti i
naknadi štete uz
Protokol o biološkoj
sigurnosti
(Kartagenski
protokol) jer je tekst
protokola usvojen,
a sam Dopunski
protokol je na snazi
od 5. ožujka 2018.
godine.

Što se tiče prijevoda na hrvatski jezik, ne možemo utjecati na taj dio jer je prijevod prošao složenu proceduru pri Europskoj Komisiji i pri Vijeću Europske Unije kako od strane prevoditelja za hrvatski jezik tako i pravnih-savjetnika prevoditelja.

NAGOYA — KUALA LUMPUR SUPPLEMENTARY PROTOCOL
ON LIABILITY AND REDRESS TO THE CARTAGENA
PROTOCOL ON BIOSAFETY

UNITED NATIONS
2010

NAGOYA — KUALA LUMPUR SUPPLEMENTARY PROTOCOL
ON LIABILITY AND REDRESS TO THE CARTAGENA
PROTOCOL ON BIOSAFETY

The Parties to this Supplementary Protocol,

Being Parties to the Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Protocol”,

Taking into account Principle 13 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Reaffirming the precautionary approach contained in Principle 15 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Recognizing the need to provide for appropriate response measures where there is damage or sufficient likelihood of damage, consistent with the Protocol,

Recalling Article 27 of the Protocol,

Have agreed as follows:

Article
1
OBJECTIVE

The objective of this Supplementary Protocol is to contribute to the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, by providing international rules and procedures in the field of liability and redress relating to living modified organisms.

Article
2
USE OF TERMS

1. The terms used in Article 2 of the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as “the Convention”, and Article 3 of the Protocol shall apply to this Supplementary Protocol.

2. In addition, for the purposes of this Supplementary Protocol:

(a) “Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol” means the Conference of the Parties to the Convention serving as the meeting of the Parties to the Protocol;

(b) “Damage” means an adverse effect on the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, that:

- (i) Is measurable or otherwise observable taking into account, wherever available, scientifically-established baselines recognized by a competent authority that takes into account any other human induced variation and natural variation; and
- (ii) Is significant as set out in paragraph 3 below;

(c) “Operator” means any person in direct or indirect control of the living modified organism which could, as appropriate and as determined by domestic law, include, *inter alia*, the permit holder, person who placed the living modified organism on the market, developer, producer, notifier, exporter, importer, carrier or supplier;

(d) “Response measures” means reasonable actions to:

- (i) Prevent, minimize, contain, mitigate, or otherwise avoid damage, as appropriate;
- (ii) Restore biological diversity through actions to be undertaken in the following order of preference:
 - a. Restoration of biological diversity to the condition that existed before the damage occurred, or its nearest equivalent; and where the competent authority determines this is not possible;
 - b. Restoration by, *inter alia*, replacing the loss of biological diversity with other components of biological diversity for the same, or for another type of use either at the same or, as appropriate, at an alternative location.

3. A “significant” adverse effect is to be determined on the basis of factors, such as:

(a) The long-term or permanent change, to be understood as change that will not be redressed through natural recovery within a reasonable period of time;

(b) The extent of the qualitative or quantitative changes that adversely affect the components of biological diversity;

(c) The reduction of the ability of components of biological diversity to provide goods and services;

(d) The extent of any adverse effects on human health in the context of the Protocol.

Article
3
SCOPE

1. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from living modified organisms which find their origin in a transboundary movement. The living modified organisms referred to are those:

(a) Intended for direct use as food or feed, or for processing;

(b) Destined for contained use;

(c) Intended for intentional introduction into the environment.

2. With respect to intentional transboundary movements, this Supplementary Protocol applies to damage resulting from any authorized use of the living modified organisms referred to in paragraph 1 above.

3. This Supplementary Protocol also applies to damage resulting from unintentional transboundary movements as referred to in Article 17 of the Protocol as well as damage resulting from illegal transboundary movements as referred to in Article 25 of the Protocol.

4. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from a transboundary movement of living modified organisms that started after the entry into force of this Supplementary Protocol for the Party into whose jurisdiction the transboundary movement was made.

5. This Supplementary Protocol applies to damage that occurred in areas within the limits of the national jurisdiction of Parties.

6. Parties may use criteria set out in their domestic law to address damage that occurs within the limits of their national jurisdiction.

7. Domestic law implementing this Supplementary Protocol shall also apply to damage resulting from transboundary movements of living modified organisms from non-Parties.

Article
4
CAUSATION

A causal link shall be established between the damage and the living modified organism in question in accordance with domestic law.

Article
5
RESPONSE MEASURES

1. Parties shall require the appropriate operator or operators, in the event of damage, subject to any requirements of the competent authority, to:

- (a) Immediately inform the competent authority;
- (b) Evaluate the damage; and
- (c) Take appropriate response measures.

2. The competent authority shall:

- (a) Identify the operator which has caused the damage;
- (b) Evaluate the damage; and
- (c) Determine which response measures should be taken by the operator.

3. Where relevant information, including available scientific information or information available in the Biosafety Clearing-House, indicates that there is a sufficient likelihood that damage will result if timely response measures are not taken, the operator shall be required to take appropriate response measures so as to avoid such damage.

4. The competent authority may implement appropriate response measures, including, in particular, when the operator has failed to do so.
5. The competent authority has the right to recover from the operator the costs and expenses of, and incidental to, the evaluation of the damage and the implementation of any such appropriate response measures. Parties may provide, in their domestic law, for other situations in which the operator may not be required to bear the costs and expenses.
6. Decisions of the competent authority requiring the operator to take response measures should be reasoned. Such decisions should be notified to the operator. Domestic law shall provide for remedies, including the opportunity for administrative or judicial review of such decisions. The competent authority shall, in accordance with domestic law, also inform the operator of the available remedies. Recourse to such remedies shall not impede the competent authority from taking response measures in appropriate circumstances, unless otherwise provided by domestic law.
7. In implementing this Article and with a view to defining the specific response measures to be required or taken by the competent authority, Parties may, as appropriate, assess whether response measures are already addressed by their domestic law on civil liability.
8. Response measures shall be implemented in accordance with domestic law.

Article

6

EXEMPTIONS

1. Parties may provide, in their domestic law, for the following exemptions:
 - (a) Act of God or *force majeure*; and
 - (b) Act of war or civil unrest.
2. Parties may provide, in their domestic law, for any other exemptions or mitigations as they may deem fit.

Article
7
TIME LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for:

- (a) Relative and/or absolute time limits including for actions related to response measures; and
- (b) The commencement of the period to which a time limit applies.

Article
8
FINANCIAL LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for financial limits for the recovery of costs and expenses related to response measures.

Article
9
RIGHT OF RECOURSE

This Supplementary Protocol shall not limit or restrict any right of recourse or indemnity that an operator may have against any other person.

Article
10
FINANCIAL SECURITY

1. Parties retain the right to provide, in their domestic law, for financial security.
2. Parties shall exercise the right referred to in paragraph 1 above in a manner consistent with their rights and obligations under international law, taking into account the final three preambular paragraphs of the Protocol.
3. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol after the entry into force of the Supplementary Protocol shall request the Secretariat to undertake a comprehensive study which shall address, *inter alia*:

- (a) The modalities of financial security mechanisms;

(b) An assessment of the environmental, economic and social impacts of such mechanisms, in particular on developing countries; and

(c) An identification of the appropriate entities to provide financial security.

Article

11

**RESPONSIBILITY OF STATES FOR INTERNATIONALLY
WRONGFUL ACTS**

This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of States under the rules of general international law with respect to the responsibility of States for internationally wrongful acts.

Article

12

IMPLEMENTATION AND RELATION TO CIVIL LIABILITY

1. Parties shall provide, in their domestic law, for rules and procedures that address damage. To implement this obligation, Parties shall provide for response measures in accordance with this Supplementary Protocol and may, as appropriate:

(a) Apply their existing domestic law, including, where applicable, general rules and procedures on civil liability;

(b) Apply or develop civil liability rules and procedures specifically for this purpose; or

(c) Apply or develop a combination of both.

2. Parties shall, with the aim of providing adequate rules and procedures in their domestic law on civil liability for material or personal damage associated with the damage as defined in Article 2, paragraph 2 (b):

(a) Continue to apply their existing general law on civil liability;

(b) Develop and apply or continue to apply civil liability law specifically for that purpose; or

(c) Develop and apply or continue to apply a combination of both.

3. When developing civil liability law as referred to in subparagraphs (b) or (c) of paragraphs 1 or 2 above, Parties shall, as appropriate, address, inter alia, the following elements:

- (a) Damage;
- (b) Standard of liability, including strict or fault-based liability;
- (c) Channelling of liability, where appropriate;
- (d) Right to bring claims.

Article

13

ASSESSMENT AND REVIEW

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall undertake a review of the effectiveness of this Supplementary Protocol five years after its entry into force and every five years thereafter, provided information requiring such a review has been made available by Parties. The review shall be undertaken in the context of the assessment and review of the Protocol as specified in Article 35 of the Protocol, unless otherwise decided by the Parties to this Supplementary Protocol. The first review shall include a review of the effectiveness of Articles 10 and 12.

Article

14

**CONFERENCE OF THE PARTIES SERVING AS THE MEETING OF
THE PARTIES TO THE PROTOCOL**

1. Subject to paragraph 2 of Article 32 of the Convention, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall serve as the meeting of the Parties to this Supplementary Protocol.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall keep under regular review the implementation of this Supplementary Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Supplementary Protocol and, *mutatis mutandis*, the functions assigned to it by paragraphs 4 (a) and (f) of Article 29 of the Protocol.

Article
15
SECRETARIAT

The Secretariat established by Article 24 of the Convention shall serve as the secretariat to this Supplementary Protocol.

Article
16
RELATIONSHIP WITH THE CONVENTION AND THE PROTOCOL

1. This Supplementary Protocol shall supplement the Protocol and shall neither modify nor amend the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of the Parties to this Supplementary Protocol under the Convention and the Protocol.
3. Except as otherwise provided in this Supplementary Protocol, the provisions of the Convention and the Protocol shall apply, *mutatis mutandis*, to this Supplementary Protocol.
4. Without prejudice to paragraph 3 above, this Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of a Party under international law.

Article
17
SIGNATURE

This Supplementary Protocol shall be open for signature by Parties to the Protocol at the United Nations Headquarters in New York from 7 March 2011 to 6 March 2012.

Article
18
ENTRY INTO FORCE

1. This Supplementary Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall enter into force for a State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves it or accedes thereto after the deposit of the fortieth instrument as referred to in

paragraph 1 above, on the ninetieth day after the date on which that State or regional economic integration organization deposits its instrument of ratification, acceptance, approval, or accession, or on the date on which the Protocol enters into force for that State or regional economic integration organization, whichever shall be the later.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

Article
19
RESERVATIONS

No reservations may be made to this Supplementary Protocol.

Article
20
WITHDRAWAL

1. At any time after two years from the date on which this Supplementary Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Supplementary Protocol by giving written notification to the Depositary.

2. Any such withdrawal shall take place upon expiry of one year after the date of its receipt by the Depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

3. Any Party which withdraws from the Protocol in accordance with Article 39 of the Protocol shall be considered as also having withdrawn from this Supplementary Protocol.

Article
21
AUTHENTIC TEXTS

The original of this Supplementary Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Supplementary Protocol.

DONE at Nagoya on this fifteenth day of October two thousand and ten.

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Nagoya – Kuala Lumpur Supplementary Protocol on Liability and Redress to the Cartagena Protocol on Biosafety, done at Nagoya on 15 October 2010, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme du Protocole additionnel de Nagoya - Kuala Lumpur sur la responsabilité et la réparation relatif au Protocole de Cartagena sur la prévention des risques biotechnologiques, fait à Nagoya le 15 octobre 2010, dont l'original se trouve déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Assistant Secretary-General,
in charge of the Office of
Legal Affairs

Pour le Sous-Secrétaire général,
chargé du Bureau des
affaires juridiques

Stephen Mathias

United Nations
New York, 17 February 2011

Organisation des Nations Unies
New York, le 17 février 2011